

Vangsten van Lepidoptera op de lamp van de Plantenziektenkundige Dienst te Abdij Sion (Ov.)

door

G. J. FLINT

Door de Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen werd in 1963 in een van de boomgaarden van de Abdij Sion een lamp geplaatst voor het doen van waarnemingen aan micro's, die schadelijk zijn in land- en tuinbouw.

De Weleerw. Pater AMADEUS ALMA O.C.S.O. van het klooster werd bereid gevonden deze lamp, die van 19.III—28.X.1963 brandde, te verzorgen. Doordat het apparaat vrijwel ononderbroken iedere nacht in werking was, werd door ons een fraai inzicht verkregen van wat er alzo in een bepaalde omgeving vliegt. Dit beeld verkrijgt men niet zo gemakkelijk als particulier verzamelaar, daar het uitgesloten is, dat men er iedere nacht op uit kan gaan.

In totaal werden rond 65.800 vlinders gevangen, te verdelen in $\pm 70\%$ „macro's" en $\pm 30\%$ „micro's". Rond 300 soorten macro's werden geteld, een aantal dat voor deze streek tegenvalt. Door de moeilijker determinatie zijn van de micro's alleen de voor land- en tuinbouw belangrijke soorten genoteerd. Wel herinner ik me de zeer grote aantallen stippelmotten (*Hyponomeuta* spec.). Ook zijn verschillende kleine vlinders (o.a. *Eupithecia*'s) niet op naam gebracht doordat ze te beschadigd waren. Dat slechts een gering gedeelte 's morgens werkelijk gaaf uit de bus kwam, werd als zeer hinderlijk en teleurstellend ervaren. Hieronder volgt een lijst van vlindersoorten in verschillende rubrieken ondergebracht.

1. Zeldzame verschijningen.

- Odontosia carmelita* Esper, 1 exemplaar.
- Litbosia quadra* L., 1 ♀.
- Noctua fimbriata* Schreber, 2 exemplaren.
- Actinotia polyodon* Clerck, 1 exemplaar.
- Cirrbia aurago* Schiff., 10 exemplaren.
- Cirrbia gilvago* Esper, 1 exemplaar.
- Griposia aprilina* L., 1 exemplaar.
- Earophila badiata* Schiff., 2 exemplaren.
- Apeira syringaria* L., 1 ♂.
- Apocheima hispidaria* Schiff., ± 50 exemplaren.

2. Gewone verschijningen.

De navolgende soorten zijn hier, al naar de weersgesteldheid, gewoon te noemen.

- Leucodonta bicoloria* Schiff.
- Poecilocampa populi* L.
- Trichiura crataegi* L.
- Polyploca ridens* F.
- Orthosia miniosa* F.
- Orthosia munda* Schiff.

Lygephila pastinum Tr.
Comibaena pustulata Hufn.
Euphyia luctuata Schiff.

3. Ontbreken van soorten

Twee soorten die hier ieder jaar voorkomen, verschenen in 1963 niet op de lamp, nl. *Lithosia griseola* Hb. en *Clostera anachoreta* F.

Van *Dasyampa rubiginea* Schiff. werden eind april 3 overwinterde exemplaren gevangen. In de herfst werd tevergeefs naar de vlinder uitgezien.

4. Soorten buiten de lamp gevangen.

Op avonden, wanneer men iets goeds kan verwachten, was ik met mijn eigen lamp voor een laken present. Er werd dan gevangen op \pm 250 m afstand van de andere lamp. De lichtbronnen waren door een schutting van elkaar gescheiden. Op deze avonden werden een vijftal soorten gevangen, die niet in de P.D.-bus opgemerkt werden, t.w.:

Gastropacha quercifolia L.
Diacrisia sannio L.
Arenostola phragmitidis Hb.
Hapalotis venustula Hb.
Epirrhoë tristata L. (tweede gen.).

Het exemplaar van *tristata* is het tweede uit deze streek. Het eerste werd reeds jaren eerder te Deventer gevangen (W. OORD).

5. Talrijk in aantal.

Opvallend talrijk vlogen dit seizoen:

Peridea anceps Goeze en
Episema caeruleocephala L.

6. Afwijkende vormen.

Tethea or Schiff. Van deze soort werden in totaal 12 exemplaren gevangen. Zes stuks behoorden tot het type, de andere zes tot f. *albingensis* Warnecke.

Semiothisa liturata Clerck. Enkele exemplaren van f. *nigrofulvata* Collins.

Phigalia pedaria F. Een exemplaar van f. *monacharia* Stgr. Dit is de tweede vangst in deze omgeving van de nog betrekkelijk kort uit ons land bekende vorm. Het eerste exemplaar werd in 1961 te Raalte waargenomen.

Bij *Peridea anceps* Goeze, *Biston stratarius* Hufn. en *Apocheima hispidaria* Schiff. in grote series gezien, valt duidelijk de neiging tot verdonkeren op.

7. Afwijkende data.

Orthosia stabilis Schiff., een verlaat exemplaar op 14.VI.1963.

Thera firmata Hb., een exemplaar op 25.X.1963.

8. Een nieuwe soort voor de Nederlandse fauna.

Begin juni 1963 werd een ♂ van *Hypena obesalis* Tr. in nogal beschadigde toestand gevangen. Het is het eerste Nederlandse exemplaar. Aanvankelijk werd

het dier als onbekend ter zijde gezet, maar later toch als *obesalis* herkend (det. LEMPKE). De vlinder is stellig wel een zeer zeldzame immigrant, ook overal in de ons omringende gebieden. In „TER HAAR-KEER” staat als vlieggebied aangegeven Midden Europa en verder Azië in. In de nieuwe editie van „SOUTH” (1961) wordt het enige Engelse exemplaar vermeld, reeds gevangen in 1908, maar pas in 1946 als *obesalis* herkend. SOUTH vermeldt als vlieggebied o.a. Zuid Scandinavië en Duitsland. Van 29.V—10.VI.1963 was 't mooi, zij 't wat schraal zomerweer met een vrij harde o.- of n.o.-wind. Juist in dit tijdvak werd *obesalis* gevangen. Zo erg gemakkelijk ligt nu de veronderstelling voor de hand, dat het dier met de sterke o.- of n.o.-wind werd meegevoerd. Dit valt helaas niet te bewijzen.

Summary

Discussion of Macrolepidoptera taken with a moth-trap of the Plant Disease Service at the Sion Abbey, Overijssel prov., in 1963.

1. A number of rarer species.
 2. Species which are more or less common here.
 3. Failing species which usually occur here.
 4. Species taken with an M.V. lamp at some distance of the trap.
 5. Two species which were very common.
 6. Some interesting forms.
 7. Interesting dates.
 8. A new species to the Dutch fauna, *Hypena obesalis* Tr., of which one specimen was taken in the beginning of June.
- Deventer, Swaefkenstraat 39.

Acherontia atropos L. bij bijenkast (Lep., Sphingidae). Op 11 juni 1964 werd in Dordrecht door een imker een jong bijenvolk bij elkaar geveegd dat bij het zwermen „op de kast terug sloeg omdat de moeder (koningin) de vleugels waren afgeknipt”.

Terwijl de bijen o.a. tegen de voorkant van de kast opliepen ontdekte de imker, dat zich aldaar een gave doodshoofdvlinder bevond. Deze werd gevangen en verwijderd. Uit de mij ter beschikking staande laatste gegevens over trekvinders (*Ent. Ber.* 20 : 170, 1960) zie ik, dat in juli 1959 bij Kuinre een ontschubd exemplaar bij een bijenvolk werd gevonden.

In dit verband zou ik met verwijzing naar een onderzoek over deze kwestie in 1939 (*De Levende Natuur* 45 : 25—27, 1940) hierop nog eens de aandacht willen vestigen. Dit verschijnsel komt vermoedelijk meer voor dan we wel denken, want genoemde imker had het in zijn loopbaan nog eens meer meegemaakt. Dit feit was, volgens hem, ook andere imkers bekend. Betrek dus op Uw speurtocht ook de imkers en hun bijenstal!

C. J. VERHEY, Oranjelaan 288, Dordrecht.

Antwerpse Vereniging voor Entomologie. Deze vereniging organiseert de volgende excursies, waarbij onze leden ook hartelijk welkom zijn.

Zondag 9.VIII.1964 Bezoek aan de Kalmthoutse heide.

„ 30.VIII.1964 Schorren van Woensdrecht (Nederland).

„ 13.IX.1964 Zennegat (Fort van Walem).

„ 11.X.1964 Herfstwandeling in de bossen ten noorden van Vorselaar.

Leden welke aan een of meer excursies willen meedoen, gelieven daarvan opgaaf te doen aan het secretariaat, Weesperzijde 23 II te Amsterdam.

W. HELLINGA, Secretaris.